

KÚRIA

Bfv.II.1115/2012/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. április hó 18. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budakörnyéki Bíróság 1.Fk.777/2010/42. számú ítéletét, valamint a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.890/2011/10. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budakörnyéki Bíróság a 2011. szeptember hó 29. napján kihirdetett 1.Fk.777/2010/42. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki

- 2 rendbeli rablás büntetében, melyből 1 rendbelit bűnsegédként követett el [Btk. 321.§ (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pontja].

A bíróság a Budakörnyéki Bíróság 7.Fk.283/2007/42. számú határozatában

- társtettesként elkövetett jármű önkényes elvételének büntette [Btk. 327.§ (1) bekezdés] és
- társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlete [Btk. 316.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulata]

miatt alkalmazott próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezte, a próbára bocsátást megszüntette, és ezen bűncselekmények miatt is büntetést szabott ki a terhelttel szemben.

Ezért őt - halmazati büntetésül - 3 év fegyházbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a Budakörnyéki Bíróság 16.Fk.232/2006. számú jogerős ítéletével kiszabott 2 év fiataalkorúak börtöne büntetés utólagos végrehajtását.

Az előzetes fogva tartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés-büntetésbe beszámítani rendelte. Kimondta, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, és a bűnügyi költség megfizetéséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész az I. rendű terhelt terhére a büntetés súlyosítása végett, az I. rendű terhelt és védője enyhítésért és téves minősítés miatt jelentettek be fellebbezést.

Az I. rendű terhelt és védője a bejelentett fellebbezésüket az elsőfokú bíróságon 2011. szeptember 30. napján visszavonták.

A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2012. március hó 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 2.Fkf.890/2011/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta:

a szabadságvesztés-büntetés mértékét 6 év fegyházra, a közügyektől eltiltást 6 évre súlyosította.

Mellőzte annak megállapítását, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítélet felülvizsgálati indítvánnyal érintett történeti tényállásának lényege szerint a terheltek - köztük az I. rendű terhelt - a késő esti órákban egy társaságban érkeztek az é.-i buszpályaudvarra. Közülük a II. rendű terhelt a váróteremben K. Sz. és T. D. sértettek jelenlétében Sch. H. sértettet két alkalommal ököllel arcon ütötte, majd a karján a kabátját megfogva a félig álló helyzetben, félig a földön lévő sértettet a váróterem elé kihúzta.

T. D. és K. Sz. a történetek láttán annyira megijedtek, hogy a várótermet elhagyták, majd a 9-es buszállás előtt a padra leültek. Pár perc múlva előbb az I. rendű terhelt ment oda a sértettekhez, és azt mondta T. D.-nek, hogy "Pakolj ki a zsebedből", majd a II. rendű terhelt is csatlakozott az I. rendű terhelthez és felszólította a padon ülő K. Sz.-t, hogy "pakoljon ki". Ez idő alatt fk. III. rendű terhelt közvetlenül az I. rendű és a II. rendű terheltek mellett állt.

T. D. vonakodott eleget tenni az I. rendű terhelt felszólításának, aki ezért megfenyegette, hogy megüti és megkéseli, miközben a zsebe felé nyúlt, majd le is ült a sértett mellé. T. D. félelmében - miután előtte Sch. H. bántalmazását is végignézte - átadta telefonját az I. rendű terheltnak, aki látszólag alkudozni kezdett a mobiltelefon megvételére. Végezetül az I. rendű terhelt a sértett

személyes okmányainak átadását is követelte, s miután azokat T. D. az I. rendű terhelt fellépésétől megrettenve neki odaadta, az I. rendű terhelt a sértettet megpofozással fenyegette meg, amiért magát korábbi kérdésére nem a saját, hanem fiktív néven nevezte meg.

T. D. a busz megérkezéséig kérlelte az I. rendű terheltet, hogy adja vissza a holmijait, ezt a II. rendű és a III. terheltek is hallották, végül fk. III. rendű terhelt rászólt a sértettre, hogy maradjon csendben, mert úgy megüti, hogy összeesik.

A fentiekkel egyidejűleg a II. rendű terhelt "pakolj ki" felszólítására K. Sz. a zsebéből elővette a kulcsait, mire a II. rendű terhelt közölte, hogy ne szórakozzon vele, és a peronon a jobb vállánál fogva hátrálökte a sértettet. K. Sz. ennek hatására átadta telefonját a II. rendű terheltnak, aki abból a SIM kártyát kivette és a telefont eltette.

A busz megérkezésekor az I. rendű terhelt az iratokat T. D.-nek visszaadta, a sértett telefonját eltette, és azt is közölte, a sértettel, hogy ne értesítse a rendőrséget, mert "rossz vége lesz".

★

Az ügyben meghozott első-, és másodfokú ítélet ellen az I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§-a (1) bekezdésének b) és c) pontjára alapított okokból.

A felülvizsgálati indítvány indokolásában egyrészt sérelmezte azt, hogy a másodfokú bíróság a terhelt által az első fokú ítélet ellen bejelentett fellebbezést nem bírálta el.

Az első fokú ítélet kihirdetését követően ugyanis az ügyész három nap gondolkodási időt tartott fenn, míg a védelem enyhítésért és téves jogi minősítés miatt fellebbezett. A védelem azonban az ítélet kihirdetését követő napon a fellebbezését - a vádhatóság ítélet tudomásul vétele iránti reményében - visszavonta. Az ügyészség ezt követően súlyosításért nyújtott be fellebbezést. A fellebbezés visszavonása azonban az I. rendű terhelt részéről nem történt meg, s ezért a fellebbezés jogi hatálya az ő vonatkozásában - szemben a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapítottakkal - fennmaradt. Ezzel - álláspontja szerint - a másodfokon eljáró bíróság a büntetőjog más szabályait és az eljárási szabályokat is megsértette.

A védő indítványában másrészt kifogásolta azt, hogy az eljáró bíróságok az I. rendű terhelt mindkét sértett sérelmére elkövetett cselekményét tévesen minősítették a Btk. 321.§ (1) bekezdés szerinti rablás bűncselekményének. Megítélése szerint az I. rendű terheltnak az ítéleti tényállásban rögzített cselekvősege nélkülözi a törvényi tényállásban írt tényállási elemek közül az erőszakot, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést. T. D. sértettel szemben alkalmazott, a kipakolásra irányuló felszólítás ugyanis nem értelmezhető az élet, vagy testi épség

ellen irányuló fenyegetésnek, legfeljebb akaratot hajlító jellegű felszólításnak. A K. Sz. sérelmére elkövetett cselekmény tekintetében ugyanakkor vitatta, hogy az I. rendű és a III. rendű terheltek a II. rendű terhelttel szándékegységben álltak volna, illetve vitatta a III. rendű terhelt részéről a pusztja jelenlétben megnyilvánuló passzív magatartás okán a csoportos elkövetés Btk. Általános Részben meghatározott fogalmi elemének megvalósulását.

A védő felülvizsgálati indítványa szerint az I. rendű terhelt részéről a T. D. sértett sérelmére elkövetett cselekmény tekintetében két különböző bűncselekmény megállapítása merülhet fel, egyrészt a kifosztás, másrészt a zsarolás bűncselekményének megállapítása. Míg - indokai alapján - a K. Sz. sértett sérelmére elkövetett cselekmény miatt emelt vád alól védencét fel kell menteni. Ezek megállapítása mellett az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség Fk.BF.2467/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.

Ebben egyrészt úgy nyilatkozott, hogy nem vitathatóan eljárási szabályt sértett a másodfokon eljáró bíróság, amikor a védő által megtett visszavonó nyilatkozat tartalmát és körülményeit nem vizsgálta, ezért nem észlelte, hogy a védő visszavonó nyilatkozata nem felelt meg a Be. 357.§-ának (3) bekezdésében írt alaki követelményeknek, és arra sem fordított figyelmet, hogy a védői nyilatkozat az I. rendű terhelt perorvoslati nyilatkozatának a joghatályát nem érintette.

Ez az alaki jogsértés azonban nem szerepel a Be. 373.§-a (1) bekezdésének I/b. és I/c. pontjában, valamint a II-IV. pontjában felsorolt, a Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontja alatt visszautalt feltétlen eljárási szabálysértések között. Emiatt a felhívott eljárási törvénysértés miatt a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálattal nem támadható.

Másrészt a történeti tényállást elemezve kifejtette, hogy az irányadó tényállást alapul véve nem sértettek büntető anyagi jogi szabályt az eljáró bíróságok, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét megállapították, a rablás büntetteként való minősítés is megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

Ugyanakkor az ügyészi átirat szerint az I. rendű terhelt a K. Sz. sértett sérelmére elkövetett cselekményt is társtettesként valószínűsítette meg, mert a két sértettnek a testi épsége elleni fenyegetéssel és a három terhelt egységes, fenyegető fellépésével megvalósított kirablása kapcsán nem vizsgálható társa magatartásától elválasztva sem az egyik, sem a másik elkövető tette.

A K. Sz. sértett sérelmére elkövetett cselekmény elkövetői alakzatának társtettesként történő megjelölése azonban nem képez új

büntetéskiszabási szempontot, törvénysértő büntetés sem került alkalmazásra.

Minderre tekintettel az ügyben hozott első- és másodfokú határozatok hatályában történő fenntartására tett indítványt.

*

A Kúria a Be. 420.§-ának (1) bekezdése és a Be. 424.§-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta. Kihangsúlyozta, azzal, hogy az I. rendű terhelt fellebbezése nem került elbírálásra, védence jogorvoslathoz való alkotmányos joga sérült.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatával egyezően szólalt fel.

Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal egyező tartalommal nyilatkozott.

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a terhelt felülvizsgálati indítványában megjelölt - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott - okokból, másrészt - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423.§ (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt - mindkét megjelölt felülvizsgálati ok tekintetében - alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. Az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 416.§ (1) bekezdés a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi szabálysértés, valamint a c) pontja alapján ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén van helye.

Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423.§ (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.

A bizonyítás módjával, a terheltek, a tanúk vallomásának értékelésével és a felderítés esetleges hiányosságaival kapcsolatos észrevételek a tényállás megállapításának a körébe esnek, ezért

felülvizsgálati okként szóba sem jöhetnek. Azok a jogi érvek, melyeket az indítvány a jogerős ítélet anyagi jogi törvénysértésként sérelmez, csak az irányadó tényállástól eltérő és terhelti védekezésre alapított eltérő tények esetén foghatnának helyt. E körben a felülvizsgálati indítvány a tényállás és a bírói mérlegelés helyességét vitatja, ezért e részében a törvényben kizárt.

A felülvizsgálati indítványt előterjesztő terhelt védője a felülvizsgálat indokaként a Be. 416.§ (1) bekezdésének c) pontjára is hivatkozott, ezért a Kúria először e kérdésben foglalt állást.

A Budakörnyéki Bíróság 2011. szeptember hó 29-i tárgyalási jegyzőkönyvéből megállapíthatóan az első fokú ítélet kihirdetését követően az I. rendű terhelt és védője fellebbezést jelentettek be az ügydöntő határozat ellen, a védő téves jogi minősítés miatt és a büntetés enyhítéséért. A védő az elsőfokú bírósághoz 2011. szeptember 30. napján telefax útján megküldött beadványában az ítélet kihirdetésekor bejelentett védelmi fellebbezést visszavonta. Beadványában úgy fogalmazott, hogy "Az I. rendű terhelt korábban csatolt meghatalmazással igazolt védelmében ... nyilatkozom, hogy a 2011. szeptember 29. napján az elsőfokú ítélet meghozatalát követően tett fellebbezést visszavonjuk és a ... Budakörnyéki Bíróság ítéletét tudomásul vesszük."

A Kúria megállapítja, hogy a Be. 357.§-ának (3) bekezdése értelmében a terhelt javára más által bejelentett fellebbezést a fellebbező csak a terhelt hozzájárulásával vonhatja vissza. Ez a fellebbezés visszavonásának leglényegesebb korlátja. A bírói gyakorlat szerint a terhelti hozzájárulás nem lehet hallgatólagos, ennek minden esetben kifejezettnek, határozottnak és egyértelműnek kell lennie.

A védő által az elsőfokú bírósághoz megküldött és az I. rendű terhelt javára bejelentett fellebbezés visszavonásáról tett nyilatkozatból nem tűnik ki, hogy ahhoz az I. rendű terhelt kifejezett hozzájárulását megadta. Az iratokban nem lelhető fel adat arra sem, hogy az I. rendű terhelt saját fellebbezését visszavonta volna.

A Kúria ekként megállapítja, hogy eljárási szabályt sértett a másodfokú bíróság akkor, amikor a védő által megtett visszavonó nyilatkozat tartalmát és körülményeit nem vizsgálta, ezért nem észlelte, hogy a védő visszavonó nyilatkozata nem felel meg a Be. 357.§-ának (3) bekezdésében írt alaki követelményeknek, és arra sem fordított figyelmet, hogy a védői nyilatkozat az I. rendű terhelt perorvoslati nyilatkozatának a joghatályát nem érintette.

A Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak

a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373.§ (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

Az I. rendű terhelt védője által hivatkozott jogsértés azonban nem szerepel a törvény által megjelölt eljárási szabálysértések között. Ennek hiányában a felhívott eljárási törvénysértés miatt a jogerős ügydöntő határozat a rendkívüli jogorvoslatok közül a felülvizsgálattal nem támadható.

Megjegyzi a Kúria a sérelmezett, egyben meg is állapítható eljárási szabálysértéssel kapcsolatban, hogy az 1998. évi XIX. törvény (Be.) a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó általános szabályok körében (XIV. Fejezet, I. Cím) a megtámadott határozatot érintően teljes körű felülbírálatot ír elő. A Be. 348. §-ának (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet - a törvényben meghatározott kivétellel - az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az ítélet fő kérdéseit a másodfokú bíróság arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki milyen okból fellebbezett. A felülbírálat terjedelmét a revízió általános szabálya alóli törvényben meghatározott kivételek [a Be. 348. § (2) és (3) bek.] és a súlyosítási tilalom [Be. 354. §] korlátozzák. Ez a teljes körű bírálat tehát, súlyosításra irányuló fellebbezés ellenére nem zárja ki sem az enyhítést, de akár a felmentést sem.

A terhelt védője további felülvizsgálati okként hivatkozott a Be. 416.§-a (1) bekezdésének b) pontjára. Ez alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak. Felülvizsgálati indítványában a terhelt ilyen anyagi jogi szabálysértésre hivatkozott, amikor azt állította, hogy a cselekménye a jogerős minősítéssel szemben erős felindulásban elkövetett emberölés büntette kísérletének minősül, ekként a vele szemben kiszabott büntetés mérséklése indokolt.

A Kúria a felülvizsgálati indítványnak a jogerős ítélet ténymegállapításait és az eljárt bíróságok bizonyítékait mérlegelő tevékenységét támadó érvelésének elbírálása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423.§-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. Abban a kérdésben tehát, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt, és az miként minősülhet, a jogerős ítéletben foglalt tényállás az irányadó.

Ezt figyelembe véve a Kúria azt állapította meg, hogy a rablástól eltérő minősítés megállapítását célzó védői érvelés nem alapos.

A Btk. 321.§-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott rablás büntettének a megállapítását megalapozó erőszaknak, illetve élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetésnek a sértett akaratát megtörő, megbénító jellegűnek kell lennie. A fenyegető magatartás lenyűgöző erejének értékelésekor együttesen kell vizsgálni a megfenyegetett személy és az elkövető adottságait, az egymással szembeni erőviszonyaikat, és az elkövetés külső tényezőit is. Ehhez képest abban, hogy a fenyegetés milyen hatással bír, mindig a konkrét sértett által az adott helyzetben átélt fenyegetettség érzés vizsgálatával lehet állást foglalni.

Az irányadó tényállás szerint a kiskorú sértettek tanúi voltak, illetve végignézték, amint a II. rendű terhelt a társaságukhoz tartozó harmadik sértettet bántalmazza, ezért megpróbáltak kitérni a terheltek elől, ennek ellenére az I. rendű és a II. rendű terheltek utánuk mentek, és együtt követelték tőlük az értéktárgyaik átadását. Az előzmények ismeretében a sértettek a "pakolj ki" felszólítást már eleve megfélemlített helyzetben élték át, ez önmagában elég volt ahhoz, hogy bennük olyan félelmet és képzetet váltson ki, hogy ellenállásuk esetén testi épségük sérelmével is számolhatnak. Mindhárom terhelt a sértettek elé állt, s miután vonakodtak a felszólításnak eleget tenni, az I. rendű és a II. rendű terhelt fenyegetni kezdte őket. Az I. rendű terhelt T. D.-vel szemben késelést helyezett kilátásba, a II. rendű terhelt pedig ténylegesen testi épség elleni támadást is intézett K. Sz.-szel szemben. Később a III. rendű terhelt is elkezdett fenyegető kijelentést tenni. Ehhez képest a terheltek együttes fellépése a sértettekben olyan rémületet, olyan félelemérzetet váltott ki, aminek a hatására, ellenállás nélkül átadták értéktárgyaikat. Azt, hogy az I. rendű terhelt a telefon megszerzését követően, látszólag alkudozni kezdett T. D. sértettel a telefon megvételére, nem befolyásolja a cselekmény megítélését, miután ebből a szempontból az egyéb tényállási elemek mellett a közvetlen birtokbavétel érdekében alkalmazott fenyegetés minőségének van jelentősége.

Az eljáró bíróságok ezekből a tényekből helyesen vontak jogi következtetést arra, hogy a terheltek - köztük az I. rendű terhelt - által megvalósított bűncselekmény 2 rendbeli, testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel megvalósított, csoportosan elkövetett rablás büntette [Btk. 321.§ (1) bekezdés I. fordulat, (3) bekezdés c) pontja]. A terheltek szándéka ugyanis mindvégig azonnali dologelvételre irányult, az ennek érdekében kifejtett cselekményük pedig testi épség elleni közvetlen fenyegetést is magában foglalt.

A Kúria megállapítja, hogy a három terhelt közös fellépésének módja

teljes szándékegységet és a rablások kivitelezésében spontán feladatmegosztást mutatott. Így a sértettek provokálása, megfenyegetése, az I. rendű terhelt által T. D. sértettnek a testi épsége ellen irányuló, megütést és késelést kilátásba helyező közvetlen fenyegetése, a II. rendű terheltnek K. Sz.-szel szembeni tényleges támadása olyan nyílt agresszióra utalt, amely a sértettekre mindenképp lenyűgöző, akaratukat megtörő hatással bírt.

Az I. rendű terhelt - és attól elválaszthatatlanul a II. rendű terhelt általi fenyegetés nyilvánvalóan meghaladta a Btk. 138.§-a szerinti mértéket, ekként elérte a rabláshoz megkívánt szintet. A testi épség elleni irányultsága kétségtelen, mint ahogy közvetlensége is, mivel a sértettek annak hatása alatt adták át értékeiket.

A terheltek tehát mindvégig - mind a két sértett tekintetében - egymást támogató, mozzanataiban egymást kiegészítő magatartást tanúsítottak. Ezért az I. rendű terhelt tevékenységének jogi megítélése nem választható el a vele szándékegységben és tényleges fellépésben mindvégig együtt cselekvő II. rendű és III. rendű terhelt-társai magatartásának jogi megítélésétől.

Helyesen mutatott rá e körülményekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a K. Sz. sérelmére elkövetett cselekmény kapcsán az I. rendű terheltnek a szándékegység hiányára hivatkozással történő felmentésére tett védői indítvány nem bír alappal. A terheltek szándéka mindenekelőtt a sértetteknel lévő értéktárgy megszerzésére irányult, az pedig teljesen közömbös, hogy az idegen dolog jogtalan elvételére irányuló szándék a sértettek megfenyegetését megelőzően, vagy annak során alakult ki, a rablás büntette ugyanis az idegen dolog erőszakkal történő elvételével megvalósult. A bűnsegédi bűnrészesség megállapításának sem feltétele, hogy a bűncselekmény végrehajtásához történő segítségnyújtásra előzetes megállapodás alapján kerüljön sor: elegendő, ha az elkövető társa cselekvőségét észlelve a cselekmény megvalósítása közben biztosítja őt támogatásáról.

Miután pedig az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt a rablási cselekményeket két terhelt-társával együtt valósította meg, a Btk. 137.§-ának 13. pontjában foglaltakra figyelemmel a csoportos elkövetés - mint a rablás minősített esetének - megállapítására is törvényesen került sor.

A Kúria a védő felülvizsgálati indítványában foglaltak alapján utal arra, hogy fk. III. rendű terhelt tevékenységének magatartásának értékelésére jelen felülvizsgálati eljárásban nincs mód, tekintettel arra, mert a több terhelttel szemben folyamatban volt eljárásban a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett terhelt vonatkozásában még az abszolút eljárási szabálysértések vizsgálatára sincs törvényes lehetőség.

A Kúria ugyanakkor megjegyzi, hogy nem foglalt állást a kk. K. Sz. sértett sérelmére elkövetett cselekmény elkövetési alakzatának kérdésében a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltak ellenére, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati indítvány benyújtására a terhelt javára került sor, az ügyészi átirat ugyanakkor a megállapítottnál súlyosabb elkövetési formát ró a terhelt terhére.

Téves az a védői álláspont, miszerint az I. rendű terhelt cselekménye - bűnösség megállapítás esetén - kényszerítés, illetőleg zsarolás bűncselekményének minősül.

A Btk. 323.§-ának (1) bekezdésében meghatározott zsarolás bűncselekményét az valósítja meg, aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön és ezzel kárt okoz.

A zsaroláshoz nagy hasonlóságot mutató vagyon elleni erőszakos bűncselekmény a Btk. 321.§ (1) bekezdésébe ütköző rablás bűncselekménye, melyet az követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el mástól, hogy evégből valaki ellen erőszakot avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz, illetőleg valakit öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyez.

A két vagyon elleni bűncselekmény - a rablás és a zsarolás - elhatárolása körében azt kell szem előtt tartani, hogy bár mindkét törvényi tényállás tartalmazza az erőszakot és a fenyegetést, más azonban a rablási erőszak és fenyegetés intenzitása, mint a zsarolásé. A rablás megállapításának alapjául szolgáló erőszak esetén a sértettet képtelenné teszi ellenállásra, akaratát megtöri, míg a zsaroláshoz szükséges erőszak, fenyegetés ennél enyhébb fokú, az akaratot hajlító, és a sértett számára választási lehetőséget biztosít. A Btk. 321. §-ának (1) bekezdésében meghatározott rablás elkövetője ezen túlmenően az általa alkalmazott erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést a megszerezni kívánt pénz átadása érdekében, illetve a célból végzi, hogy a sértett tűrje a megszerezni kívánt érték elvételét. Ebben az esetben a sértett értékének a megszerzése, az elvétel, közvetlenül az erőszak vagy a fenyegetés hatására történik, és attól térben és időben nem különül el. Ezzel szemben a zsarolás megvalósulásakor a vagyoni haszonszerzés végett az elkövető erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti a sértettet, hogy általában egy későbbi időpontban valamit tegyen vagy ne tegyen, illetve eltűnjön, és ezzel összefüggésben okoz kárt. Ilyenkor az erőszak vagy fenyegetés és az eredmény - a kár bekövetkezése - egymástól időben elkülönülhet.

Amennyiben tehát a fenyegetés közvetlenül az élet vagy a testi épség ellen irányul, és az elkövető a sértettet dolog átadására vagy dolog átvételének az eltűrésére kényszeríti, rablás valósul meg. Az ítélezési gyakorlat is ennek megfelelően alakult. A Kúria rámutat arra is, hogy a Btk. 174.§-ának (1) bekezdésébe

ütköző kényszerítés büntette - a bűncselekmény szubszidiárius jellege folytán - kizárólag akkor lenne megállapítható, ha más bűncselekmény nem valósult volna meg.

A Be. 416.§-ának (1) bekezdés b) pontja értelmében a jogerős ítéletben kiszabott büntetés felülvizsgálatára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.

*

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423.§-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 416.§ (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418.§-ának (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. április hó 18.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Lászlóné Dr. Verebélyi Edina s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné